

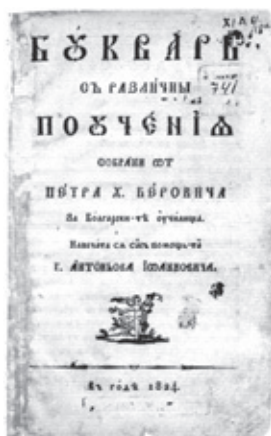
Читалище

свременно

брой 59, декември 2013

МЕСЕЧНО ИЗДАНИЕ НА НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ „Д-Р ПЕТЪР БЕРОН – 1926 г.“

РАЗЛИЧНИ ИСТОРИИ

НИКОЙ ДА НЕ РЕЧЕ КАК СЪМ, АМИ КАК ЩЕ СЪМ

Крис уведе Солон В сокровището свой и му каза своето именование, а чи го попита: дали ще ся намери на светът някой человек по-блажен и по-благополучен от него. А Солон отвеца: Виждам, царю, чи много чест и слава, и именование имаш, но не мога тя назова блажена, доде не умреш благополучно. Като чу царят тези речи, присмя ся Солону и му рече, чи не разбира, що е благополучие. Подир малко Время дигна бой (дженк) срящу него Киру, персийският цар, та го победи и го улови жива, ачи повеле да го мучат и най-сетне да го изгорят пред сичкият народ. Тогази Крис, като го Возносяха обвързана да го изгорят, смисли Солонвите хората и начена да Вика Високо: О, Солоне! Солоне! Солоне! Като чу това Киру, повеле, та го приведеха пред него и го попита, защо Вика тъй. А Крис му приказва своята история. И Киру, като я чу, умилостиви ся на него и го отпусти и през сичкият си живот го има на почет, защо му гоиде на умът колко непостоянно е человеческото состояние.

Из шести раздел на „Буквар с различни поучения, собран от Петра Х. Беронича за българските училища“, известен като „Рибен буквар“ от Петър Берон, 1824 г.

„ЖАР“ НА 75 ГОДИНИ

Фоторепортаж на стр. 4.

Чавдар САВОВ

Какво представлява един фолклорен ансамбъл? Много музика и пъстри костюми? Или сложна хореография? Може би – виртуозни изпълнители?... Или пък всичко това взето заедно?...

За нас това са най-вече хората – онези обикновени на пръв поглед хора, за които любовта към българския фолклор и към българската духовност не са само обикновени словосъчетания! И които с жар в сърцето споделят тази любов с всички останали. Те ни очароват, омайват и неусетно ни приобщават към едно изкуство, способно да накара кръвта ни да закипи, а съзнанието ни да се възгордее с родовата ни принадлежност...

Началото... То се губи назад във времето. Толкова назад, че и снимки даже нямаме. В далечната 1937-а, когато Марко Григоров и

Господин Раденков поставят основите на танцовата трупа. Трудно е дори да познаеш София от онова време. След тях – Фидан Димитров, до 1972-а. А след него – Райна Тодорова – име епоха в развитието на състава, заедно със асистентите и Васил Радев, Емил Генов, Петър Вучков, Румяна Кацарова и Веселина Парашкевова. До 1998-а. После Красимир Христов, после Йорданка Шопова...

Всъщност има ли смисъл да изброяваме имена, които и без това всички знаят? По-важно е да кажем, че през тези 75 години магята на българския танц не е напускала стените на читалище „Д-р Петър Берон – 1926 г.“. А как се постига тази магия? С труд. С много труд. И с пот, както се вижда... Затова пък колко е сладък резултатът от този труд, колко много радост носи и за зрителите, и за самите танцуващи. Колко удовлетворение...

И още нещо – една човешка близост, която остава за цял живот. Да не говорим колко пъти дружбата е придобивала и други, семейни измерения... Над 30 са семействата, родили се благодарение на ансамбъла.

И още... Много труд. Много път и сцени. Сцени, сцени, сцени – къде ли не, какви ли не – закрити и открити, в България и извън нея.

И награди – в Закопане и Будапеща, Рошок и Готвалдов, Рим, Венеция, Виа Реджио и Катания, в Израел, Румъния, Белгия, Гърция, Словакия, Турция, Черна Гора, Швейцария... Неизбежно признание за постижения, далеч надхвърлящи родните критерии и съпернически с най-добрите образци на световно ниво. Високите художествени стойности, огромният духовен заряд, съчетани с пленителната искреност и всеотдайност на изпълнение-

то са „грабвали“ не едно сърце. Дали е случайна аудиенцията във Ватикана и колко ли фолклорни състави са били приемани лично от папата?..

Колко много неща стоят зад простичкото наименование Ансамбъл „ЖАР“! Това са традиционните понеделник и четвъртък от 19.30 часа в Просветна зала, това е тихият, неуморен труд на леля Яни – Янинка Кавалджиева, благодарение на която са съхранени всички ушити национални фолклорни костюми за цели седем десетилетия, това е и рядко забелязваната, но тъй важна подкрепа от страна на ръководството на читалището – за да го има още дълги години ансамбъла!

А че ще го има, можете да бъдете сигурни. Защо ли?

Ами... заради всичко това!

На добър час, малки и големи Жаровници!...

Литературна гостоприемница

Маргарита ПЕТКОВА

* * *

Такава ще ме помниш и обичаш – щастлива, лекомислена и слаба, изобщо на светица неприличаща, безбожно твойте сънища ограбила.

Ще те прогаря моята усмивка – над пепелта на дните си – жарова и дълго все за мен ще пишеш стихове, макар на други да ги посвещаваши.

Целувка между две земетресения ще ти вгорчава ненадейно хляба и ще ме търсиш в мъжкото си време – щастлива, лекомислена... и слаба.

Литературна гостоприемница с Надежда Захаријева представя новата стихосбирка на Маргарита Петкова „Щастлива, лекомислена и слаба“ на 11 декември 2013 г. от 18 часа в Пиано бар на Столична библиотека. Заповядайте!

В следващия брой ще публикуваме стихове от новата ѝ стихосбирка.

ЮБИЛЕЙНА ВЕЧЕР НА ВЕЛИН
ГЕОРГИЕВ В ЗАЛА 7 НА НДК

Четете на стр. 3

ГЕОРГИ ГОСПОДИНОВ БЕШЕ
ГОСТ НА ЛИТЕРАТУРНАТА
ГОСТОПРИЕМНИЦА ПРИ НЧ
„Д-Р ПЕТЪР БЕРОН - 1926 г.“

Четете на стр. 4

СЪБИТИЕ, КОЕТО НЕ МОЖЕ ДА ВЛЕЗЕ В ИНФОРМАЦИИТЕ НА МЕДИИТЕ

Петко ТОТЕВ

На 13 ноември 2013 г. в Големия салон на Българска академия на науките бе представена нова книга на д-р Елена Алекова – „Поневидимите магистрали“, литературна критика, книга 3. Тази суха информация изглежда съвсем обикновена. А всичко в нея е необикновено.

Датата започна с 13 и завършва с 13. Водещата На-

дежда Захаријева настоя да нарича поетесата Елена Алекова доктор. Прави го постоянно, но в този случай имаше много силна аргументация – писателката, известна най-вече като поетеса, издава вече трета книга с литературна критика и никак не е без значение нейният докторат от Литературния институт „А.М. Горки“ в Москва.

На стр. 3

ЕЛЕНА И НЕВИДИМИТЕ МАГИСТРАЛИ...

Георги Н. НИКОЛОВ

Може би ще се съгласите с мен, че да се говори за творчеството на Елена Алекова е и лесно, и все по-трудно. Лесно — защото тя отдавна е доказан майстор на перото в поезията, в бележистиката, есеистиката и литературната критика. Трудно, тъй като с всяка своя творба авторката надгражда представата за себе си. Като мислеща личност в непрестанен диалог с енигмата на днешния ден. Тя е човек, който не се успокоява от овладения истини за неговата същност. Продължава неспокойните си търсения и ги вътква в жанровото многообразие на безспорния си литературен талант. Чрез който отчетливо долавяме моралната отговорност пред съвременника. Пред духовните му търсения и очаквания както в реалния миг, така и в бъдещото време. Тази своя отговорност Елена изпълнява чрез безкрайните възможности на словото, на което е майстор и добронамерен повелител...

Книга трета „По невидимите магистрали. Литературнокритически бележки“, след своите том 1 от 2003 г. и том 2 — 2011 г., както е пояснено в уводната част, съдържа отзиви за нови или значими книги, както и похвални слова за наши съвременници, заредени с богати приноси българското духовно поле. Звучали главно на творчески и юбилейни вечери, организирани от Националния литературен салон „Старинният файтон“ от 28 април 2010 г. до 18 февруари 2013 г. Има и други статии, съзвучни с общите послания на сборника. Прието е в случаи като днешния да се кажат и няколко биографични думи за автора. Ще се въздържа, защото това вече е направено в уводната част от проф. Милена Цанева, която уточнява: „Фактът, че д-р Елена Алекова издава вече трети том със свои критически изяви според мен свидетелства, че тя държи на тях. И че литературната критика за нея не е случаен епизод в литературния ѝ път, а траен интерес към невидимите духовни магистрали, които разноликото общество на съвременните писатели се опитва да прокара за залутаните в пъстрия хаос на съвременната действителност читатели“. Но ще добавя, че пътят, изминат от Елена от родопското село Мугла до Московския литературен институт „А.М. Горки“ и продължен днес по невидимите магистрали, е път на натрупан житейски опит, духовно обогатяване, блестяща ерудиция и съзряващи творчески послания към обществото.

Том 3-ти, изграден от двете взаимно допълващи се части — „Градиво“ и „В гонене на вятъра“, обединява размисли за 43-ма много различни в амплото си белетристи и поети, исторически фигури, общественици. Това не е механичен сбор от текстове, а продължаваща във времето енциклопедична илюстрация за идейните, естетическите, позитивно-хуманистичните позиции на авторката. Изразени чрез силата на литературната традиция в тон с хода на времето. Защото както самата тя отбелязва, „21 век донесе на литературата лутане между две тенденции — към глобално общество, от една страна, а от друга, към

съхраняването на националните държави и дори обособяването на нови (поне тук, на Балканите). И привнесе, разбира се, друг нюанс в тълкуването на нейното предназначение — дали тя да бъде продукт на пазара, предназначение за консумация, смилане и изхвърляне, средство за припечелване на пари, или да си остане сечиво за ваене на душата, за извисяване на човешкия дух, за задълбочаване на познанието за човека“. Именно това извисяване в несвършеното Божие творение — съвременника, търси Елена, подхождайки със завидна аналитичност към творбите, за които пише. Всеки един от текстовете в том трети е самостоятелно, завършено произведение. Плод едновременно на литературна критика и философски съждения върху конкретно заглавие. Събрани в целостта на книгата, те се превръщат в панорама между минало и настояще, върху която Алекова премоделира авторската идея от ракурса на собствена гражданска позиция. Тя разчупва рамките на обичайния критически отзив, описателен и архаизиран при други критици само в „за“ и „против“ и отпива своя глътка от първоизвора, дал начален импулс за раждането на книгата, върху която спира вниманието си. В този ред на мисли е невидим интерпретатор: едновременно съгласен и несъгласен с написаното. Готова да даде своя гледна точка за сюжета и да полемизира. Като преди това вникне в личната и гражданска мотивация на нейния създател. Така да намери вярна оценка за поредната творба, привлякла вниманието ѝ. Да я съпостави с потребностите на обществото чрез скалата на съвременната нравственост и граждански очаквания и да определи актуалността на споделеното.

Търсенията на Елена Алекова са разностранни. В книгата откриваме кристална, съзнателно привнесена историческа основа чрез размисли върху „Голготата на Батак“ от проф. Илия Тодев, „За провидчествата в историята и за импровизациите“ — митрополит Кирил, „Тази книга се чете само през сълзи“ — Никола Шумарев, „Паметта е най-големият враг на фашизма“ — за Никола Радев, „Стихове, от които боли“ — за Никола Вапцаров, „Да преминеш през стената“ — Ангел Марин, „Урокът по родолюбие продължава“ — Васил Левски и Емил Шекерджийски, „Поколението трябва да знае истината“ — Стаменка Христонова, „Памет за Тракия“ — Петра Мечева, „Който бяга от миналото, не гради бъдеще“ — Димитър Шалапатов, и т.н. Изброените заглавия ни помагат да се върнем с открито сърце към близкото и не толкова близкото минало. Да обострим сетива за него, а най-вече: памет, която пари като жарава. А знайно е, че тя е неделима част от единството между памет, традиция, мисъл и слово, без които всяка култура се лишава от национална идентичност. Днес, по различни причини, паметта не е долюбвана. Често е загърбвана, или контурите ѝ са показвани на младите българи през спуснати завеси. Но паметта е една и чест прави на Елена, че отделя немалко място на грапавата ѝ същност. Без памет ще бъдем дърво без корен. Дърво без корен у нас са немалко пишешци, предимно млади

Георги Н. Николов, Елена Алекова и Надежда Захариева

модернисти, имащи се за европейски светилина — литературата им е мъртвородена. Но не мога да нарека дърво без корен нито един автор, включен в невидимите магистрали на Елена Алекова. И върху традицията, като вярна и непоклатима основа, тя ни поднася цветна картина за градежа на съвременната българска литература днес, в определено трудни години: „По дирите на златното ключенце“ — Валери Петров, „Строител на българската литература“ — Велин Георгиев, „В Родопите чудото е завинаги“ — Вели Чаушев, „През детските очи на живота“ — Банко П. Банков, протестът срещу социалната дисхармония в „По мярка на духа“ — Атанас Капралов, „Причината светът да съществува“ — Светослав Георгиев, „Поезията — между бастуна и пламтящата сърцевина“ — Надя Неделина. А още за мъките на творческата лаборатория в „Как да си сготвим ламя с пъдпъдзи“ — Иван Васев, алегорията на абсурда в „Да се любим с прокажената“ — Красимир Георгиев и т.н. И съвсем не на последно място — „Думи за Николай Хайтов“, човекът и творецът, светлият пример за Елена и неин духовен наставник...

Бих искал да изброявам още имена и би трябвало да спомена всички, но събраните в книгата не се нуждаят от специално представяне — те отдавна са се вписали в съвременната физиономичност на българската литература чрез книгите си. А е вярно твърдението, че всяка новоиздадена книга е поредна „снимка“ на своя създател по пътя към мъдростта. Но не мога да подмина критиците Григор Чернев и Никола Иванов. Още повече когато се води спор имаме ли днес литературна критика, или представителите ѝ са регистрирани на новоизлизачи заглавия... Да, литературна критика има и невидимите магистрали на Елена категорично доказват това твърдение. Нейната критика е едновременно вгълбена и диалогична. Тя е изкуство, проследяващо процеса на литературното творчество от искрицата, която възпламенява зараждането му, през труда на автора чрез смисъла на идеята, до крайния резултат и отзвукът му в читателската публика. Със своя том трети тя продължава задачата да запознава читателя с духовното моделиране на творбата — нещо, направено от Михаил Арнаудов в неговия труд „Психология на литературното творчество“, но в много по-ранни времена и примери. Днес „По невидимите магистрали“ възраздат по свой начин този труден, мъчително-желан процес от позициите на съвременен, млад, задълбочен изследовател, който не повтаря вече казани неща. Авторката също е доказан критик по Божия воля (като такъв тя определя в книгата си литературния критик Никола Иванов). И едновременно — не просто критик, написал чудесни отзиви за книги на съвременници. Текстовете ѝ са сполучлива илюстрация за есеистичност, стигаща нерядко до метафорично звучене. Есеистичност, вплетена в елементите на рецензията, критическия очерк, литературния портрет и проблемната статия, жанрово преливащи се по редовете. Тя поставя философията на литературното творчество върху постамент на 21 век, в който хората са други и схващанията за живота — също, а понятията за добро и зло са подлагани на съмнение. Днес хората се надпреварват с времето. Често са недоволни от себе си и обществото, търсят собствената си стойност, лутат се, както

вярно е отбелязано в „Думи за поезията на Владо Любенов“: „Стихове, в които прозира както реалният живот, така и оная, за който мечтаем. Светът на красивото и грозното, на любовта и смъртта“. Този свят отдавна не е еднозначен и ако творецът пренебрегне динамичните му послания, няма да върви в крак с него. Ще се изгуби в делника и сам ще се обрече на забрава.

Сборникът е не само тематично многобагрен. Разнолик и монолитен, подканващ към размисъл и убедително принуждаващ да приемем поканата за размисъл. Елена е вещ познавач на човешката природа. Верен тълкувател на поведенческото у нас, залегнало в страниците за отделните автори, подхождайки към отделните книги като към завършен, самостоятелен космос. Обръща поглед и към народопсихологията, защото всеки творец, зримо, или не, е подвластен на нейните коvani в различно време плусове и минуси... Елена обича човека в неговия автентичен, неподправен, често неопределен статут. Тя е харизматичен съдник, или по-скоро скулптор, ваещ с длетото на словото в грубия скален къс силуэта на героя-символ чрез своя събседник — писателя. Ценяща интелектуалната му енергия в разглежданите книги през потоците светлина, отварящи пред стремленията му различни ценностни порти във времето и пространството. Според авторката човекът от сивата тълпа се променя възходящо и непрестанно, дори привидно да изглежда статичен. Защото го чакат следващи цивилизационни етапи, в което е длъжен да прекрачи. С невидимите магистрали авторката подсказва, че Човекът с главна буква е безспорна индивидуалност по етажите на гражданската пирамида. Бил е и ще става все по-загадъчен в стремежа на писателите да бъде представен вярно. И едновременно е убедена, че човекът на новото време осъзнава сам себе си като неповторима монолитност и е интернационален, съхранявайки ревниво традицията на родовите корени. А самите автори, за които пише, без значение в коя гънка на времето съществуват, цветно отразяват състоянието на българската литература и култура днес. Национална по характер, световна по степен на тематични предпочитания и идейно-естетическите си достижения. Тя никога не е напускала европейската ценностна система и винаги се е борила с опитите да бъде подчинено политизирана. Крачейки по магистралите на Елена Алекова откриваме хуманизъм, разбираема критичност към човеците в описаните книги, лирическа изповедност, ярка картинност, споделени схващания за света, вечността, любовта. Опити да прозрем защо биологичната ни същност е тленна, а мисълта ни надживява и в какво се крие присъствието ни на планетата земя — в случая в едно кътче, наричано „родина“ и в нейните Родопи. „Родината не може да отмре като ненужно понятие, лишено от съдържание. — твърди Алекова — Винаги ще има място, където човекът ще се ражда и ще погребва своите близки. И съзидателната енергия на родното му място, на родината ще зарежда с магическа пръчка всичко, което излиза изпод перото му“. Правейки закономерна връзка с друг текст от началото на книгата, спомняйки ни забележителния роман на Никола Инджов „Възречени от Манастирът“ с думите му за отечеството, останало извън пределите на държавата, но съхранено в пределите на днешните хора. Не искам да преразказвам том трети на „По невидимите магистрали“. Прочетен, той говори сам за себе си. Но съм убеден, че литературният критик Елена Алекова ще продължи да се самонадгражда като творец, млад по години и дух, но рано помъдрял за цената на словото и за литературата като панацея за динамично менящата се, несвършена обществена картина. Позволете ми от всички тук присъстващи да ѝ пожелаем попътен вятър и нови светли литературни хоризонти. Нека Бог и словото да я закрилят!

Със съкращения

Хората, които не се уплашиха от агресията и загражденията

НЕИЗМЕННО ВЕРЕН НА СЕБЕ СИ

Проф. Милена ЦАНЕВА

За пръв път се запознах с Велин Георгиев на едно от четенията в „Старинният файтон“ – Националният литературен салон, създаден и ръководен от него вече 18 години, превърнат в едно от възловите средища, през които преминава затрудненият литературен живот на днешното враждебно към културата време. И затова ще започна именно с тази негова дългогодишна социална роля.

На капрата на този метафоричен файтон вече са седели стотици български писатели – за да представят новата си книга, да се срещнат със свои колеги и читатели, да чуят добра дума за словата, които са написали. Не случайно употребих това уточнение – тук наистина се чуват само добри думи. Тук не е място за безпристрастната теоретична обективност на академичното литературознание, нито за боевата страст на оценъчната или пробиваща нови пътища за литературата оперативна критика. Тук критическата мисъл доброжелателно оглежда всеки представян творчески свят извън сравненията или пристрастието към една или друга линия на литературния развой – за да открие в него и посочи на публиката това, което е ценно само по себе си, да открие и насърчи своеобразието му в многогласния хор на литературата. Тук между критик и писател не съществува студенината на отчуждението. Още повече, че всъщност и самите критици са преди всичко писатели. Тази форма на литературна публичност възражда една стара традиция за непосреден досег със слушателя и същевременно осъществява една нова тенденция – за пряка връзка между художествено слово, критическа мисъл и читателско възприятие. Литературни центрове като „Старинният Файтон“ и Гостоприемницата на НЧ „Д-р Петър Берон – 1926 г.“ запълват една необходимост на нашата съвременност и ако някой изследовател от бъдещето се заинтересува от литературния живот на това объркано преходно време, голяма част от него той ще открие именно в следите от тяхната дейност, в казаното

в книги като литературнокритическите сборници на Велин Георгиев „Файтонът с пегасите“, „Небесна колесница“, „Файтонът и неговите пеещи щурци“ и най-новата – с показателното название „Пълнолетие“.

Високо ценя дейността на Велин Георгиев като ръководител на Националният литературен салон „Старинният файтон“, но, разбира се, за неговия цялостен облик тази изява все пак е вторична, производна от неговата основна и съществена социална роля – на Поет. Именно съдбата на поет е най-сложна и трудна в неговата жизнена биография. Именно обликът и мисията на поет са основното и определящото в неговия жизнен път. Не мисля да проследявам тук полетите и препятствията, през които минава този път на поет. Не е възможно да се представи накратко и разнообразието на неговите стихосбирки. Но не може да не се посочи, че тяхна характерна черта е именно разнообразието – един от основните белези на таланта. Разнообразие, при което Велин Георгиев умее свободно да си играе с възможностите на стихотворната реч и същевременно в нещо основно и определящо да остава неизменно верен на себе си.

Затова мисля, че е достатъчно да споделя тук своето възприятие и на само една от неговите стихосбирки. На тази от тях, която ми стана любима, навярно защото особено отчетливо разкрива оригиналността на неговия поетичен свят. Тази станала ми любима стихосбирка на Велин Георгиев е „Часът на единака“.

За някои поети раждането на стихове е нежно нашепване от Музата. За поета от „Часът на единака“ това е мъчителен акт на себепознанието:

Стихотворението в мен ...

*Изваждам го със хъс
изпод реброто на Адам
ден след ден,
къс по къс...*

за да ви го дам.

Тази поезия не е песенно-сентиментална изповед. Чувствата тук са подчертано овладени; ранимата душевност се стреми да се прикрие, понякога дори зад иронични грубости на израза; откритият лиризм неведнъж се измества от разговорната традиция на вапцаровското „Ресто, не струва!“, песенните интонации се изместват от накъсано, мъчително, изговаряне на думите. Това е поезия – самоиронична изповед на съвременен човек, който не развява красиво мантията на страданията, а стеснително се опитва да го прикрива зад мъжествената броня на иронията.

Това става по различен начин – по-явно или по-скрито, в целия текст или чрез внезапна смяна на тона в самия му край. Стихотворното разнообразие и майсторство на Велин Георгиев в това отношение е интересно за проследяване, но не тук е мястото за подобни анализи. Това, което в случая искам да подчертая, е своеобразното смесване, изместване и въобще преливане в цялостната атмосфера на стихосбирката между дълбокото чувство и иронията. Преливане, в което е оригиналността и очарованието на нейния някак си не-принудено модерен стих – многозначен като внушения и понякога труден за тълкуване, израз на сложното съчетание между чувствителна и ранима душевност и способност да се шегуваш със себе си и със света.

Според заглавието на стихосбирката това е стихът или по точно това са изживяванията на ЕДИНАКА. Единакът, отказал се от сигурността на глутницата, приел съдбата да вие сам в нощта. Критикът Минко Бенчев счита, че тази поетична позиция е позицията на човек, обърнат „насила в единачество“. И това е казано много точно с оглед на един подобен момент, прорязал преди време литературната биография на автора. Но за мен в случая е по-важно друго – това, че в тази роля лирическият Аз на Велин Георгиев се вживява твърде органично, приема я не само

като наложена, а и като неизбежна орис, като подходящо за същността на поета състояние на духа, при което орисиста да виеш сам се обвързва с душевното състояние на непоколебимост:

*Излез, Съдба, ще те посрещна сам.
Нима не виждаш – Единак те чака.
Аз и в смъртта си няма да се дам.
Аууу... Това е Единакът.*

Кой е Велин Георгиев – доброжелателният приятел на творците от капрата на „Старинният файтон“ или предизвикателно виещият в нощта на съвременния живот непоколебим Единак? И едното, и другото. А и още редица неща. И в това разнообразие на изявите, в това богатство на органичните превъплъщения и естествено възприети социокултурни мисии, както и в яркостта, с която те се осъществяват, е привлекателното своеобразие на неговия поетичен облик и респектиращата значимост на неговото място в съвременния литературен живот.

От сърце му желая още дълги години да ни дарява словото си от капрата на „Старинния файтон“ и от страниците на нови стихосбирки!

СЪБИТИЕ, КОЕТО НЕ МОЖЕ ДА ВЛЕЗЕ В ИНФОРМАЦИИТЕ НА МЕДИИТЕ

От стр. 1

Представящият книгата Георги Николов, литературен критик от Велико Търново, при своя анализ не се ръководеше само от формални белези на модерните връзки на литературата с действителността, а проникваше към много по-сложните ѝ духовни измерения.

Велин Георгиев, художествен ръководител на НБС „Старинният файтон“, изтъкна родството на литературнокритическите прояви на д-р Елена Алекова с представяните от нея книги и автори на „Лайош Кошут“ 34. От две години Елена Алекова в последния понеделник на всеки месец води литературни вечери във Файтона. Това разширява кръга на участващите автори и на присъстващите.

Ангел Марин, родом от Батак, проследи родопското начало и в литературната критика на Елена Алекова. Както в поезията и публицистиката, така и в литературната си критика ав-

торката на сборника „По невидимите магистрали“ е най-близо до казаното от Николай Хайтов за съдбата на Родопа в по-близкото и по-далечното минало.

Принос за атмосферата на вечерта имаше младата пианистка Благвеста Ангелова, която започна с изпълнение на класическа творба от И.С. Бах и приятно изненада публиката с клавирен етюд „Прелюдия“ от българския композитор Стоян Ангелов.

Мястото на събитието в този ден също се оказа необикновено. Сред кипнали политически омрази около Народното събрание (при силно осветения надпис „Съединението прави силата“), при окования във вериги университет Големият салон на БАН СЪБРА две стотици българи, дошли да участват в духовно събитие. Островчето на духовността, обкръжено от всички страни, сякаш пазеше и катедралата „Св. Александър Невски“ от агресивно окупиращата бездуховност.

ВЕЧЕР НА ВЕЛИН ГЕОРГИЕВ

На 21 ноември 2013 г. в зала 7 на Националния дворец на културата бе отбелязана 80-годишнината на поета Велин Георгиев, художествен ръководител на Националния литературен салон „Старинният файтон“ от неговото създаване през 1995 г. в къщата-музей „Димитър Благоев“, както и излизането от печат на новия му лирикокритически сборник „Пълнолетие“ (книга 5). Организатори на тържествената вечер бяха Съюзът на българските писатели, Литературна гостоприемница при НЧ „Д-р Петър Берон – 1926 г.“ и НЛС „Старинният файтон“.

Думи на възхита за юбиларя и неговото творчество споделиха проф. Милена Цанева, Анжел Вагенщайн и Пенчо Черняев. Актьорът Иван Налбантов изпълни рецитал по стихове на Велин Георгиев. Поздравителни адреси до юбиларя прочетоха Христо Ганов (от СБП), Иво Атанасов (от Сергей Станишев), Надежда Захариева (от проф. Сте-

фан Данаилов, който заедно с Велин Георгиев и Руси Русев е един от учредителите преди 18 години на НЛС Старинният файтон), Здравко Попов (от кмета на район „Младост“ д-р Цвета Авджиева) и Продрум Димов (от Клуба на културните дейци в Пазарджик).

Прозвучаха „Арагонски танц“ на Жул Масне в изпълнение на Христо Симов (пиано) от класа на Неолина Пелова, както и „Пролетна соната“ на Лудвиг ван Бетховен и „Красива вечер“ на Клод Дебюси в изпълнение на Богдан Иванов (пиано) и Боримира Стоянова (цигулка), и двамата – студенти в Национална музикална академия „Панчо Владигеров“.

Велин Георгиев благодари на присъстващите, организаторите и участниците в тържеството по случай неговия юбилей и развълнува публиката с кратък авторски рецитал.

Водещи на вечерта бяха Надежда Захариева и Елена Алекова.

ДЪЩЕРЯ

На 27 ноември Просветна зала Литературна гостоприемница при Народно читалище „Д-р Петър Берон – 1926 г.“ представи сборника с разкази на Георги Господинов „И всичко стана луна“. Водещ бе Надежда Захариева. Актрисата Станка Калчева изпълни откъси от нея. Росен Парлапанов (пиано) и Апостол Апостолов (саксофон) създадоха атмосфера, съзвучна на словото на Георги Господинов.

Георги ГОСПОДИНОВ

Във влака влезе мъж на средна възраст, който носеше на ръце, както се носи дете, голяма парцалена кукла, облечена в детско яке.

– Прощавайте, две свободни места?

Останалите пътници в купето се спогледаха и не отвърнаха.

– Заповядайте – казах, и му посочих мястото срещу мен. – Само ме е едно.

– Нищо, тя ще стои в мен.

Той ѝ съблече якето, оправи косата ѝ, настани я в края на седалката и седна до нея. После я взе на коленете си. Останалите в купето се изнизиха да си търсят места другаде. Останахме само двамата, тоест тримата.

– Как се казва? – попитах.

– Хайде кажи на чичкото как се казваш. Я?

Куклата млъчи.

– Кажи, Маа-ри... Мария се казва. Срамежлива е. На тази възраст децата са такива.

– Здравей, Мария. На колко си години?

– На 5 – отговаря бащата. – Само дете не обича да приказва много. Нали – усмихна се той и я закачи по носа. Носът ѝ беше изящно розово копче. Искаш ли да седнеш до прозореца. Хайде, миличка. Я сега да видим какво има навън? Ооо, виж я тази крава колко важно ни гледа, ами магарето там, виждаш ли го. Не, не, по-нататък, до онова дърво.

И те започнаха да броят колко крави, магаре-

та, кокошки, коне и овце ще видят от влака. После щастие им се усмихна и видяха щъркели, които още обикаляха прегорелите ниви на късния август. Той ѝ разказа една стара история за щъркела и лисицата. Много обича такива приказки, намигна ми съчастнически. и изобщо всякакви истории. В този момент някаква лелка врхлетя в купето, без да поздрави, остави си куфара, впери поглед в мъжа, който говореше на куклата, грабна пак куфара, отвори пак вратата, изплю едно *извратения* и излезе с трясък. Мъжът сложи длани на ушите на детето, прегърна го и се усмихна неловко. (Ушите ѝ бяха две дълги седефени миди.)

– Хората не внимават какво говорят пред децата. – Стояха дълго така, тя сгушена в него.

– Приспа ѝ се, спи, мила, спи.

Намести я внимателно на седалката и сложи якето отгоре ѝ.

Личеше, че мъжът иска да ми каже още нещо, но не знаеше как да започне. В този момент влезе кондукторът, кимна хвърли разсеян поглед към спящото под якето дете, провери билетите и излезе. Изобщо не разбра, откъде си. През цялото време седях на тръни да не би да стане скандал, да махне якето, да види кой спи под него, да изругае и да извика полица на влака. Дадох си сметка, че страхът ми беше най-вече заради детето, т.е. куклата. Не исках да ѝ

причинят нищо лошо. Тук е мястото да кажа, че съм напълно нормален, ако и да пиша разкази. Знам, че това утежнява нещата, но всичко останало ми е абсолютно наред.

След малко мъжът все пак се осмели да започне. Погледна към детето и каза направо, че има молба към мен, но ще ме разбере, ако му откажа. Окуражих го да продължи. Говорехме шепнешком, за да не я събудим.

– Влизам в болница – каза, тя още не знае. Имам едни бучки тук, лекарите казваха, че ще е касапница, после месец и нещо терапия, не се знае колко. Ако не беше тя, щях да зарежа всичко, ама...

Мъжът оправи хубаво якето върху нея, закри рамената ѝ.

– Не искам да влиза с мен. Няма да издържи, не е за нея. Сама пък съсем не може да се оправя, виждате как е.

– Има ли някой...

– Няма никой, майка ѝ си отиде... Останахме само двамата.

Не разбрах дали е умряла, или го е напуснала. Не попитах.

– Може би в някакъв дом, временно – казах аз, осъзнавайки на мига цялата безмисленост на предложението.

– Ходих, питах в няколко... нали разбирате... Никъде не искат да чуят. Казват, че съм луд, нямало такова дете в регистъра. А на едно място даже пунаха кучетата. Мария, милата, много се уплаши.

Мълчахме известно време, стъмваше се.

– Вижте – каза той, – вие сте единственият, който я заговори. Може ли да ви я оставя... временно?

Въпросът е зададен, с цялата директност на човекът в безизходица.

– Може ли... за месец-два... Тя не създава никакви проблеми, дори не яде... Аз ще ви оставя пари, разбира се... Стига ѝ само да знае, че не е сама. Може да ѝ говорите нещо, да ѝ четете приказки, тя всичко разбира... А?

Стояхме няколко минути така. В купето се смрачаваше, не запалихме лампата. Мъжът тръбваше да слезе на следващата гара, в града, където щяха да го оперират.

Сигурно съм казал да. Мъжът написа на едно листче името си, името на болницата, отделението и доктора, който ще го оперира. Дадох му моя телефон, обещах да се обадя след операцията и да му дойдем на свиждане. Казах, че ще изляза да изпуша една цигара. Оставих ги да се сбогуват. Той не я събуди, само оправяше якето отгоре ѝ. Влакът спря. Стана, облече се, не отделяше поглед от нея, помогнах му да свали багажа си и тогава забелязах колко е слаб. Успя да слезе в последния момент и застана пред прозореца на купето. Преместих се на неговото място, до детето, и му махнах с ръка. Вдигнах палец, че всичко е наред, влакът потегли и мъжът остана в тъмното.

Когато стигнахме в София, вдигнах внимателно момиченцето, беше още сънено и само отпусна глава на рамото ми. Взех двете чанти в другата си ръка и сляхох.

Минаха две години оттогава. Бащата почина ден след операцията. Мария вече е на 7 и докато довършвам тази история, си играе на земята до мен.

Културен афиш декември

1 декември 2013

Участие на ученици от класа по поп и джаз пеене на Румяна Коцева в запалване на Коледната елха на София
Начало 16.00 часа Открита естрада хотел „Рила“

3 декември 2013

КОЛЕДНИ МЕТАМОРФОЗИ
Концертът на преподавателите... с участието на Апостол Апостолов, Валя Дукова, Евелина Костова, Неолина Пелова, Таня Никлева-Владева, Иван Жеков, Румяна Коцева, Георги Петков, Тинко Тодоров
Гост – Григорий Димовски
Начало 18.30 часа Клуб „Студио 5“

11 декември 2013

ЛИТЕРАТУРНА ГОСТОПРИЕМНИЦА
„ЩАСТЛИВА, ЛЕКОМИСЛЕНА И СЛАБА“
Лирика от МАРГАРИТА ПЕТКОВА
Начало 18.00 часа Пиано бар, Столична библиотека

12 декември 2013

БЯЛА КОЛЕДА
Концерт на ученици от Музикалната школа
Начало 18.30 часа Просветна зала

14 декември 2013

КОЛЕДЕН КОНЦЕРТ
на ученици от класа по поп и джаз пеене на Румяна Коцева
Начало 16.00 часа Малък салон

15 декември 2013

МЕЧО ПУХ
Коледен поздрав за децата на София, спектакъл на Детски музикален театър „СВЕТУЛКА“
Начало 13.00 часа Зала 11, НДК

16 декември 2013

„Ой Коледо...“
Концерт на Танцов състав „ЖАР“ съвместно със Съюза на българските журналисти
Начало 16.00 часа СБЖ

19 декември 2013

Коледен концерт
на ученици от класа по поп и джаз пеене на Румяна Коцева
Босилеград

20 декември 2013

Коледно тържество
на Полудневна детска градина
Начало 11.00 часа Малък салон

20 декември 2013

С УСЕЩАНЕ ЗА КОЛЕДА
Концерт на ДХС „Български славеи“ и приятели
Начало 17.00 часа Клуб „Студио 5“

21 декември 2013

В НОЩТА НА КОЛЕДА
Концерт с участието на Балетно студио „Красимира Колдамова“, ДХС „Български славеи“, Хор „Христина Морфова“, Детски танцов състав, Танцов състав „ЖАР“, Състав за спортни танци, ученици от класа по поп и джаз пеене на Румяна Коцева и др.
Начало 19.00 часа Зала 11, НДК

ЖАР на 75 години

11.11.2013 г., Зала 11 на НДК

Съвременното
Читалище

Секретар НЧ „Д-р ПЕТЪР БЕРОН – 1926 г.“:
Светла СЛАБЕЕВА
Главен редактор: д-р Елена АЛЕКОВА
Художник: Костадин ЛЯНГОВ
Фотограф: Виктор ВИКТОРОВ
Адрес: София 1408, бул. „Витоша“ 109;
тел.: 952 25 78
Вестникът се разпространява безплатно